

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0521U102072

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-12-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юхименко Лілія Іванівна

2. Yukhimenko Lilia Ivanivna

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.13

Назва наукової спеціальності: Фізіологія людини і тварин

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 01-12-2021

Спеціальність за освітою: біологія

Місце роботи здобувача: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, м. Черкаси, Черкаський р-н., Черкаська обл., 18031, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.001.38

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.39

Тема дисертації:

1. Системна взаємодія мозку і серцево-судинної системи як основа індивідуальних та типологічних особливостей людини.
2. Systemic interaction of brain and cardiovascular system as a basis of human individual and typological peculiarities.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі висвітлено розв'язання наукової проблеми щодо індивідуальних та типологічних особливостей системної взаємодії головного мозку (ГМ) та серцево-судинної системи (ССС) людини під час розумового і фізичного гравітаційного навантаження (ортостатичного та антиортостатичного). Дотримуючись парадигми ауторегуляції як способу досягнення інтегрального оптимального адаптивного результату та теорії функціональних систем щодо існування упорядкованих взаємозв'язків між системами організму проведено комплексні порівняльні дослідження механізмів інтеграції функцій ГМ і СССР у здорових людей та у людей з депривацією слухової функції. Встановлено, що як фізичні (гравітаційні), так і розумові навантаження супроводжуються складними перебудовами у функціонуванні СССР (центральної, церебральної

гемодинаміці, серцевому ритмі) та ГМ (електроенцефалографічних патернах, викликаних потенціалах), електричній активності шкіри, що відбуваються у відповідності до індивідуальних та типологічних властивостей ВНД людини. Показано, що викликана когнітивна активність ГМ осіб з високою функціональною рухливістю, силою та зрівноваженістю нервових процесів відносно осіб з нижчими їх градаціями супроводжується вищим темпом передачі нервових імпульсів, демонструючи більш потужний потенціал нейрофізіологічних та вегетативних функцій, який мобілізується для обробки стимулів. Досліджено особливості функціонування ГМ і ССС в умовах розумової діяльності людей з різним статусом слухової функції, які свідчать про обмеження швидкісних процесів у нервових ланцюгах, зниження ефективності мозкової діяльності та напруження механізмів її вегетативного забезпечення у глухих.

2. Dissertation work presents a solution of a scientific problem on the individual and typological peculiarities of systemic interaction of human brain and cardiovascular system during mental and physical gravitational loading (orthostatic and anti-orthostatic). Following the paradigm of autoregulation as a way of achieving an integral, optimal, adaptive result and the theory of functional systems, regarding to the existence of orderly relationships between systems of an organism, we conducted the complex comparative studies of mechanisms of the functional integration of brain and cardiovascular system (CVS) in healthy people and in individuals with hearing deprivation. The study establishes that as physical (gravitational), as mental loading are accompanied with complex restructuring in functioning of CVS (central, cerebral hemodynamic, heart rate) and brain (electroencephalographic patterns, evoked potentials), electrical skin activity, occurring in accordance to individual and typological properties of the human higher nervous activity (HNA). The research shows that evoked cognitive brain activity of people with a high level of functional mobility, power and balance of nervous processes in relation to individuals with its lower gradations, is accompanied with higher rate of nervous impulses' transmission, demonstrating more powerful potential of neurophysiological and autonomic functions, which is mobilized to process stimuli. We investigate peculiarities of the brain and CVS functioning in conditions of mental activity of people with different status of hearing function, which indicate on the limitations of speed processes in nervous chains, reduce of efficiency of brain activity and tension of mechanisms of its autonomic support in deaf people.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макарчук Микола Юхимович

2. Makarchuk Mykola Yuhymovych

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макарчук Микола Юхимович

2. Makarchuk Mykola Yuhymovych

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Моренко Алевтина Григорівна

2. Morenko Alevtyna Hryhorivna

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ільїн Володимир Миколайович

2. Ilin Volodymyr Mykolaiovych

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Портніченко Володимир Ілліч

2. Portnichenko Volodymyr Illich

Кваліфікація: д. мед. н., 14.03.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Мартинюк Віктор Семенович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мартинюк Віктор Семенович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.